

HISTORIAN JA YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN LIITTO HYOL ry:n

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2016

Kulunut vuosi oli liiton 69. toimintavuosi.

Toimintavuoden aikana HYOL keskittyi tarjoamaan jatkokoulutusta uusien opetussuunnitelmien tavoitteista ja arvioinnista sekä sähköiseen ylioppilaskokeeseen siirtymisestä. Vuoden 2016 aikana pidettiin kevätpäivät Jyväskylässä sekä taloustiedon kurssi ja syyspäivät Helsingissä. Lisäksi tarjottiin jäsenistölle runsaasti erilaisia koulutusmahdollisuuksia yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

1. LIITON SÄÄNTÖMÄÄRÄISET KOKOUKSET

Liiton kevätiliittokokous pidettiin 10.4.2016 Jyväskylässä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Eveliina Laakkonen ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 17 liiton jäsentä.

Syysliittokokous pidettiin 30.10.2016 Helsingissä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Outi Verronen-Pöyliö ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 17 liiton jäsentä.

2. LIITON HALLITUS, TOIMIHENKILÖT JA TYÖRYHMÄT

Toimintavuonna hallitukseen kuuluivat puheenjohtajana Jari Aalto, varapuheenjohtajina Riitta Mikkola ja Eero Kitunen sekä varsinaisina jäseninä Markus Ahlfors (henkilökohtainen varajäsen Hanna Ylönen), Kati Hynönen (Mari Vares), Ari Höyssä (Marja Asikainen), Petri Kähkönen (Antti Laitinen), Tiina Kärkkäinen (Jari Paunila), Anniina Mäki (Kirsi Nevanpää) Anna-Mari Numminen (Jorma Tattari), Hanna Toikkanen (Liisa Mikkola) ja Petter Wallenius (Niklas Rapo).

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Hallituksen jäsenet osallistuivat hallituksen kokouksiin seuraavasti: Aalto 7, Ahlfors 4, Hynönen 8, Höyssä 7, Kitunen 5, Kähkönen 7, Kärkkäinen 4, Mikkola 7, Mäki 7, Numminen 5, Toikkanen 7 ja Wallenius 6. Lisäksi hallitus järjesti yhteistyössä työryhmien kanssa suunnitteluseminaarin Ruissalossa 8.–9.1.2016.

Liiton toiminnanjohtajana työskenteli Kirsi Ruhanen. Toiminnanjohtaja toimi hallituksen sihteerinä, vastasi liiton taloudesta, toimistosta ja kilpailuista sekä koordinoi ja johti liiton käytännön toimintaa sekä taittoi Kleio-lehteä.

Liiton tilintarkastajana toimi Risto Ekholm ja toiminnantarkastajana Vesa Vihervä.

Hallitus jakaantui valiokuntiin ja työryhmiin seuraavasti:

Työvaliokunta

Jari Aalto (pj.), Eero Kitunen, Riitta Mikkola ja Kirsi Ruhanen. Työvaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Työvaliokunta valmisteli hallituksen kokousten työjärjestykset.

Peruskoulutyöryhmä

Peruskouluryhmän jäsenet: Kati Hynönen (pj), Marja Asikainen, Tarja Honkanen (kevään 2016), Marketta Hulkko-Lassila, Marko Johansson, Taru Järvenpää, Ilmari Korhonen, Anniina Mäki, Anna-Mari Numminen, Jari Pönni ja Petter Wallenius.

Ryhmä kokoontui vuonna 2016 kolme kertaa: suunnitteluseminaarissa Ruissalossa 8.-9.1, Helsingissä 19.3. ja Tampereella 24.9.

Keväällä seurattiin paikallisen ja kuntatason opetussuunnitelmien sekä paikallisen tuntijaon muotoutumista ja pyrittiin vaikuttamaan näihin. Työryhmän jäseniä osallistui aktiivisesti paikalliseen OPS-työskentelyyn.

Ryhmä on pohtinut ja etsinyt yhteistyötahoja alakoulun opettajien saamiseksi mukaan toimintaan. HYOL:n syyspäivillä järjestettiin työpaja alakoulun opettajille. Alakoulun opettajien tavoittaminen oli haastavaa. Yhteistyö alakoulun opettajien kanssa kiinnostaa edelleen. Työryhmä aloitti syksyllä alakoulun Linkkivinkki-materiaalien tekemisen. Työaikaseuranta käynnistettiin luomalla ja testaamalla lomake.

Olemme pyrkineet välittämään jäsenten ajatuksia ja toiveita HYOL:n hallituksen tietoon. Kirjoitimme peruskoulua koskevaa materiaalia jokaiseen Kleion numeroon vuonna 2016 omalla palstallaan: ”Peruskoulun opettajan hatusta ja repusta”. Ryhmän jäseniä toimi aktiivisesti paikalliskerhoissa. Työryhmän jäsenistä Petter Wallenius ja Marja Asikainen osallistuivat HYOL:n Taloustietokilpailun suunnitteluun. Anniina Mäki ja Anna-Mari Numminen olivat mukana suunnittelemassa HYOL:n syyspäiviä Helsingissä marraskuussa.

Lukioryhmä

Lukioryhmän jäseninä toimivat Eero Kitunen (pj.), Jari Aalto, Markus Ahlfors, Vuokko Aromaa, Ari Höyssä, Ulla Koiranen, Petri Kähkönen, Sture Lindholm, Hannele Palo, Olli Taskilahti, Jorma Tattari ja Hanna Toikkanen.

HYOL:n vuosittaisen suunnitteluseminaarin (8.–9.1.2016) lisäksi lukioryhmä kokoontui 18.1. ja 1.12. HYOL:n lukioryhmä tapasi lisäksi YTL:n historian ja yhteiskuntaopin jaoksien puheenjohtajat 9.2.

Toimintavuoden aikana lukioryhmä antoi kaksi lausuntoa. Maaliskuussa annettu lausunto koski opetusministeriön toteuttamaa lukiokokeilua ja joulukuussa YTL:n historian ja yhteiskuntaopin jaoksien puheenjohtajille annettu lausunto historian ja yhteiskuntaopin ainereaalikokeiden valmisteleminen.

Muuta

- Eero Kitunen, Petri Kähkönen, Ulla Koiranen ja Hanna Toikkanen Talousguru-kilpailun loppukilpailuun päässeiden valintaraadissa helmikuussa.
- Lukioryhmän jäsenet osallistuivat HYOL:n järjestämiin ylioppilastutkinnon historian ja yhteiskuntaopin ainereaalikokeiden pistekokouksiin maaliskuu- ja syyskuussa.
- Petri Kähkönen osallistui HYOL:n kesäkurssia valmistelemaan työryhmään ja Olli Taskilahti ja Hanna Toikkanen HYOL:n syyspäiviä valmistelemaan työryhmään.
- Historian ja yhteiskuntaopin Reki-kirjat päivitettiin toimintavuoden aikana.

Tiedotusryhmä

Riitta Mikkola (pj.), Mari Halli, Ossi Kokkonen, Tiina Kärkkäinen, Liisa Mikkola, Johanna Norppa, Kirsi Ruhanen, Antti Tenkanen, Pirjo West ja Hanna Ylönen. Tiedotusryhmä toimii Kleion toimitusneuvostona.

3. PAIKALLISKERHOT JA YHDISTYKSET

3.1. Paikalliskerhot ja yhdistykset

Liiton piirissä toimi kertomusvuonna 25 paikalliskerhoa tai -yhdistystä sekä Finlands Svenska Historielärare -yhdistys, jonka toiminta-alueena oli koko maa.

Toimintavuonna kerhoille myönnettiin projektirahaa 6900 euroa. Projektirahoja käytettiin mm. koulutus- ja luentotilaisuuksien, kotiseuturetkien, matkojen ja vierailujen järjestämiseen. Kerhojen puheenjohtajille lähetettiin neljä sähköistä kirjettä, joissa tiedotettiin ajankohtaisista asioista.

Kerhojen edustajien ja hallituksen tapaaminen järjestettiin 27.8.2016 Helsingissä. Seminaariin osallistui 19 paikalliskerhojen ja hallituksen edustajaa sekä kymmenen libanonilaista historian opettajaa.

3.2. Mikaelin kilta

Liiton eläkeläisten kerho Mikaelin Kilta kokoontui toimintavuonna viisi kertaa järjestäen keskustelu- ja esitelmätilaisuuksia killan jäsenille. Killan tilaisuuksia koskevat kutsut lähetettiin liiton toimistosta. Mikaelin killan jäsenille lähetettiin jäsenlehti Kleio-lehdet.

4. JÄSENISTÖ

Jäsenmäärä tarkistettiin 2.1.2017, jolloin liiton jäsenmäärä oli 1334 henkilöä.

Vuoden 2016 alussa jäsenmäärä oli 1396 henkilöä, vuoden 2015 alussa 1442 ja vuoden 2014 alussa 1495 henkilöä.

Täyttä jäsenmaksua (60 €) maksavia jäseniä oli 1121 (1188). Alennettua jäsenmaksua (30 €) maksavia jäseniä oli 213 (208). Näistä eläkeläisiä oli 114, opiskelijoita 56. Kahteen pedagogiseen opettajajärjestöön kuuluvien alennetusta jäsenmaksusta luovuttiin vuoden 2016 alussa.

5. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

Sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrottiin mm. liiton ajankohtaisista koulutustapahtumista ja opintomatkoista, lähetettiin vuoden aikana neljä kappaletta.

Jäsenlehti Kleioa julkaistiin toimintavuonna neljä numeroa. Kleion teemat vuonna 2016 olivat:

Kleio 1/2016: Muuttoliike

Kleio 2/2016: Maailma kuvina

Kleio 3/2016: Mikrohistoria

Kleio 4/2016: Uusi politiikka

Reaalikokeen piste-ehdotukset keväällä ja syksyllä julkaistiin liiton kotisivulla, josta liiton jäsenet salasanan avulla voivat ladata piste-ehdotukset itselleen. Korjausehdotukset julkaistiin nettisivuilla myös ruotsiksi.

Historian ja yhteiskuntaopin opetusharjoittelijoille järjestettiin 22.2.2016 liiton toimistossa HYOL -tiedotustilaisuus. Riitta Mikkola ja Kirsi Ruhanen esittelivät liiton toimintaa. Tilaisuuteen osallistui 17 opiskelijaa.

6. TÄYDENNYSKOULUTUSTOIMINTA

Vuonna 2016 järjestettiin historian ja yhteiskuntaopin opettajille useita valtakunnallisia täydennyskoulutustilaisuuksia. Monipuolisten luentojen lisäksi tilaisuuksissa käsiteltiin sekä peruskoulun että lukion pedagogisia kysymyksiä.

EDUCA-messuilla 29.–30.1.2016 HYOL osallistui messuille osana pedagogisten opettajajärjestöjen ”Opettajan olohuonetta”. Messuilla liittoa edusti Kirsi Ruhanen.

Kevätpäivät järjestettiin 9.–10.4.2016 Jyväskylässä. Kevätpäivien teema oli Koulu yhteiskunnan rakentajana. Kevätpäiville osallistui 60 liiton jäsentä.

Taloustiedon kurssi järjestettiin Helsingissä 7.-8.6.2016. Kurssille osallistui 44 liiton jäsentä.

Talous tutuksi – koulutustilaisuuksia järjestettiin kolmella paikkakunnalla syyskuussa 2016. Tampereen tilaisuuteen osallistui 51 henkilöä, Oulun tilaisuuteen 47 henkilöä ja Helsingin tilaisuuteen 80 henkilöä. Helsingin tilaisuus näytettiin verkossa suorana webcastina.

SAK:n kurssi järjestettiin Siikarannan opistossa Espoossa 16.–17.9.2016 yhteistyössä Suomen opinto-ohjaajien liitto SOPO:n kanssa.

Syyspäivät pidettiin Helsingissä 29.–30.10.2016. Yhteiskuntatieteellisille syyspäiville osallistui 93 liiton jäsentä.

EU-koulutustilaisuus järjestettiin yhteistyössä Ulkoasianministeriön Eurooppatiedotuksen ja Ulkopoliittisen instituutin kanssa Helsingissä 11.11.2016. Tilaisuuteen osallistui 70 opettajaa.

7. KILPAILUT

7.1. Taloustietokilpailu peruskoulun 9. luokan oppilaille

Taloustietokilpailu järjestettiin 51. kerran yhdessä Nordea Pankin kanssa. Liitto vastasi kilpailun pedagogisesta puolesta ja lähes kaikista käytännön järjestelyistä Nordean toimiessa rahoittajana.

Lukuvuoden 2015–2016 kilpailutoimikunnassa ovat työskennelleet Juha-Pekka Lehtonen puheenjohtajana ja jäsenenä Marja Asikainen, Sari Halavaara, Ulla Koiranen, Antti Löfberg, Kirsi Ruhanen ja Petter Wallenius.

Alkukilpailu järjestettiin 31.3.2016 ja siihen osallistui reilut 30 000 peruskoulun 9. luokan oppilasta 440 koulusta. Valtakunnallinen loppukilpailu pidettiin 18.5.2016 Helsingissä. Taloustietokilpailun 2016 voitti Sanna Rantakokko Kuopion kristillisestä koulusta. Toiseksi sijoittui Johannes Vanhanen Helsingin Suomalaisesta yhteiskoulusta ja kolmanneksi Petriina Heikkinen Vaalan yhtenäiskoulusta.

7.2. Talousguru

Talousgurun valtakunnallinen alkukilpailu järjestettiin 13.1.2016. Kilpailuun osallistui noin 1900 oppilasta 119 lukiosta. 3.–4.3.2016 järjestetyn loppukilpailun voitti Maija Löyskä Etelä-Tapiolan lukiosta Espoosta. Kilpailun toiseksi tuli Max Toikka Resson lukiosta Helsingistä ja kolmanneksi Tapio Haaga Lahden yhteiskoulusta.

Eero Kitunen, Ulla Koiranen, Petri Kähkönen ja Hanna Toikkanen valitsivat loppukilpailun osanottajat. Riitta

Mikkola oli mukana loppukilpailun tuomaristossa. Jari Aalto ja Riitta Mikkola osallistuivat kilpailukysymysten laadintaan.

Kilpailussa HYOL:n yhteistyökumppaneina toimivat Finanssialan keskusliitto ja FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Kilpailua tukivat myös Taloustoimittajat ry ja Suomen Lukiolaisten Liitto.

7.3. Suomalainen kirjoituskilpailu

HYOL oli mukana Helsingin Suomalaisen Klubin, Äidinkielenopettajain liiton ja Suomen Kuvalehden järjestämässä Suomalaisessa kirjoituskilpailussa, jonka tarkoituksena on haastaa lukiolaiset pohtimaan Suomea ja suomalaisuutta. Kilpailutoimikunnassa ja loppuraadissa oli mukana Jari Aalto. Kirjoituskilpailun palkintojenjako oli helmikuussa 2016.

8. VAIKUTTAMINEN HISTORIAN ja YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN ASEMAAN

8.1. Toiminta opettajajärjestöjen kautta

8.1.1. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Puheenjohtaja Jari Aalto osallistui OAJ:n puheenjohtajatapaamiseen.

8.1.2. Aineopettajaliitto ry

HYOL oli Aineopettajaliiton jäsen. HYOL:n AOL-edustajina olivat Hanna Toikkanen ja Petter Wallenius. Tiina Kärkkäinen oli AOL:n hallituksen varajäsen.

AOL:n sääntömääräiseen vuosikokoukseen Helsingissä 12.11.2016 osallistuivat Hanna Toikkanen ja Petter Wallenius.

8.1.3. Pedagogisten opettajajärjestöjen edustajisto POE

Liiton POE-edustajat kuluneen vuoden aikana olivat Ari Höyssä ja Anniina Mäki.

Ari Höyssä ja Anniina Mäki osallistuivat POE:n kevätseminaariin 15.–16.4.2016 ja syysseminaariin 28.–29.10.2016.

8.2. Yhteydet opetushallitukseen

Puheenjohtajisto oli säännöllisesti yhteydessä historian ja yhteiskuntaopin ylitarkastaja Kristina Kaihariin Opetushallituksesta.

8.3. Muu vaikuttaminen

Vuoden historian ja yhteiskuntaopin opettajiksi nimitettiin Jyväskylän kevätpäivillä Pirjo West Espoosta.

9. LIITON TALOUS

9.1. Tilivuosi 2016

HYOL ry:n tilinpäätös vuodelta 2016 oli 5 253,71 euroa ylijäämäinen.

Tilintarkastuksen tilikaudelta 2016 suorittivat tilintarkastustoimisto BDO:n Risto Ekholm sekä toiminnantarkastaja Vesa Vihervä. Kirjanpitäjänä tilikaudella 2016 toimi Niina Lindgren Tilitoimisto Lindgrenistä.

9.2. Riskit ja epävarmuustekijät

HYOL:n jäsenmäärä on laskenut viimeisen kahden vuoden aikana merkittävästi, mikä vaikuttaa jäsenmaksukertymään. HYOL ry:n toiminnan rahoitus perustuu muutamaankin lähteeseen. Taloyhtiössä, jossa HYOL:n toimisto sijaitsee, on odotettavissa putkiremontti muutaman seuraavan vuoden kuluessa.

10. LIITON NEUVOTTELUYHTEYDET JA HISTORIANOPETTAJIEN EDUSTUS ERI YHTEISÖISSÄ

Toimintakauden aikana pidettiin yllä neuvotteluyhteyksiä sekä kehittämään ja ylläpitämään uusia yhteistyömuotoja poliittisten päättäjien ja eri tahoilla yhteiskuntaa toimivien järjestöjen kanssa. Tällaisia järjestöjä ja yhteisöjä olivat mm. Eduskunta, Finanssialan Keskusliitto, FINEn Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Historian Ystävien Liitto, Institutum Romanum Finlandiae – Säätiö, Kadettikunta ry, Kansallisarkisto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Kuntaliitto, Nordea Pankki Suomi Oyj, Nuori Yrittäjyys, oikeusministeriö, Opinkirjo, puolustusvoimat, Pörssisäätiö, Suomalainen klubi, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Historiallinen Seura, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry, Suomen kulttuurirahasto, Suomen Lukiolaisten Liitto, Suomen Lähi-idän instituutti, Suomen Pankki, Svenska kulturfonden, Svenska litteratursällskapet, Taloudellinen Tiedotustoimisto, Taloustoimittajat ry, Tammenlehvän perinneliitto ry, Tilastokeskus, Ulkoasiainministeriön Eurooppatiedotus, Villa Lanten Ystävät ry, Väinö Tannerin säätiö, YES-keskukset, Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut, Ylioppilastutkintolautakunta. Lisäksi oltiin yhteydessä useisiin poliittisiin puolueisiin sekä eri yliopistojen ja korkeakoulujen historian laitoksiin, yhteiskuntatieteellisiin tiedekuntiin ja opettajankoulutuslaitoksiin.

HYOL ry oli Suomen YK-liiton, Kesälukioseuran ja Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran jäsen.

Riitta Mikkola oli Historian Ystävien liiton hallituksessa.

Markus Ahlfors oli Kesälukioseuran hallituksen jäsen.

Markku Liuskari oli HYOL:n edustajana Historian Ystävien liiton Vuoden historiategos -palkintoraadissa.

11. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

HYOL oli aktiivisesti mukana eurooppalaisten historianopettajayhdistyksien kattojärjestön Euroclion (The European History Teachers' Association) toiminnassa. Euroclio-yhdyshenkilönä toimi Riitta Mikkola. Euroclion seminaari ja vuosikokous pidettiin Pohjois-Irlannissa 19.–24.3.2016. Liittoa kokouksessa edusti Kirsi Ruhanen. Riitta Mikkola oli kokouksessa Euroclion hallituksen jäsenenä.

Kymmenen HYOL:n jäsentä osallistui 6.-17.6.2016 Kreikassa järjestetyille jatkokoulutuskurssille, joka toteutettiin yhteistyössä Suomen Ateenan-instituutin kanssa.

Kirsi Ruhanen osallistui Viron historian opettajien kesäpäiville 17.-19.8.2016.